

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯМ
ЗООНОЗЫН ӨВЧИН СУДЛАЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН ЗАХИРЛЫН ТУШААЛ

2022 оны 11 сарын 15 өдөр

Дугаар А/59-1

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн Газрын 2015 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 483 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2011 оны 10 дугаар сарын 23-ны өдрийн 311 дүгээр тогтоол, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

- “Зоонозын өвчин судлалын үндэсний төвийн дотоод аудит хийх, зохион байгуулах журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.
- Энэхүү журмыг 2022 оны 11 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн мөрдөж ажиллахыг Захиргааны албаны Дотоод аудитор (Ц.Дарьсурэн)-д үүрэг болгосугай.
- Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргааны албаны дарга (Г.Дашдаваа)-д даалгасугай.

ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

Н.ЦОГБАДРАХ

Зоонозын өвчин судлалын үндэсний төвийн
2022 оны 11 дугаар сарын 15.-ны өдрийн
15-1 дугаар тушаалын хавсралт
15-1

ДОТООД ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ ЯВУУЛАХ,
ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ЖУРАМ

TT35150.9092005

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь “Зоонозын өвчин судлалын үндэсний төв”-ийн Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулахтай холбоостой төлөвлөх гүйцэтгэх, үр дүнг тайлагнах, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр арга хэмжээ авах зэрэг шат дараалсан цогц үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.

1.2. Удирдлага, ажилтан нь дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ “Нийтлэг журам” болон энэхүү журмыг удирдлага болгон дагаж мөрдөнө.

Хоёр. Дотоод Аудит, хяналт шалгалтын ажлыг төлөвлөх

2.1. Дотоод Аудитын нэгж нь байгууллагын зорилго, зорилттой уялдуулан тухайн жилийн аудитын нэгжийн нөөцийн хэрэгцээ шаардлага болон үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан гүйцэтгэх удирдлагаар батлуулна. Дотоод аудитор нь жилийн төлөвлөгөөг бэлтгэхдээ дараах зүйлсийг харгалзан үзнэ. Үүнд:

- Аудитын дунд хугацааны төлөвлөлт;
- Аудитын эрсдлийн үнэлгээний үр дүнтэй байдал;
- Алба, Тасаг бүрт хийгдэх аудитын төрлийг тодорхойлох;
- Өмнөх Аудитын шалгалтын үр дүнг тодорхойлох
- Өмнөх Аудитын шалгалтын зөвлөмжийн хэрэгжилтийн байдал
- Тусгайлан дотоод хяналт шалгалт хийлгэх талаар ирүүлсэн санал, хүсэлт
- Удирдлагаас санал авах

2.2. Удирдлагатай зөвшилцсөний үндсэн дээр Дотоод аудитор нь жилийн төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулж болно.

2.3. Дотоод Аудитын хяналт шалгалт хийхдээ ямар нэгэн албан тушаалтан, аудитын объекттой ашиг сонирхлын хувьд зөрчилгүй, бие даасан, хараат бус байх.

2.4. Тусгайлан дотоод хяналт шалгалт хийхдээ Дотоод аудитор нь шалгалтын удирдамжийг боловсруулах бөгөөд үүнд дараах ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

- Удирдлагаас шалгалтын ерөнхий чиглэл, анхаарах асуудал, тушаалын дагуу оролцох хүмүүсийн талаар санал авах,
- Дотоод хяналт шалгалтын зорилго, хамрах хүрээ, чиглэлийг тогтоох,
- Шалгалтын арга хэлбэрийг тодорхойлох,
- Шалгалтад шаардагдах төсвийг тодорхойлох,
- Шалгалтын баг, бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох.

Гурав. Дотоод аудит, хяналт, шалгалтыг гүйцэтгэх.

3.1. Аудитын зорилгыг хангахуйц дүгнэлт гаргахад хангалттай нотолгоог олж авах нь аудитын гүйцэтгэлийн үе шатны гол зорилго байна.

3.2. Дотоод аудит хийгдэх объектын талаар хангалттай мэдээлэл олж авахын тулд үйл ажиллагааны бодлого, дүрэм, журам, албаны үйл ажиллагааны арга хандлагын талаар судлах.

3.3. Дотоод аудитын багийн гүшүүд тухайн алба, тасгийн удирдлага ажилтнуудтай уулзалт хийж, аудитын ажлын зорилго, удирдамжийг танилцуулах ба тухайн ажилтнуудад хүлээх үүргийн талаар тайлбарлана. Мөн дотоод хяналт шалгалтад шаардлагатай баримт бичгүүдийг гаргуулж авна.

3.4. Дотоод аудитын гүйцэтгэлийн явцад дараах аргуудыг ашиглана.

- Асуулга авах- Тодорхой асуудлын хүрээнд нөхцөл байдлыг тодорхойлох зорилгоор дэлгэрэнгүй асуулгын хуудас ашиглан асуулга авах.
- Тайлан болон судалгааг үнэлэх- Аудитад холбоотой тайлан эсвэл судалгааг хянаж шалгах.
- Ярилцлага хийх- Холбогдох ажилтантай уулзаж ярилцах замаар мэдээлэл орж авах.
- Дахин тооцоолох- Аудитын багийн тооцооллыг нэгтгэн ижил үр дүн гарч байгаа эсэхийг шалгах.
- Ажиглалт хийх- Дотоод хяналт шалгалт хийж байгаа нэгж дээр биөэр очиж үйл ажиллагааг ажиглана.
- Батлах- Олж авсан мэдээллүүдээ харьцуулан үнэлж, үнэн зөв эсэхийг батлах.

3.5. Дотоод хяналт шалгалтын явцад олж авсан нотолгоон дээр үндэслэн алдаа зөрчлийг тодорхойлно.

Аудитын нотолгоог дараах аргаар олж цуглуулна.

- Ярилцлага авах- ярилцлага авахын өмнө ярилцах асуудал хүрээг тодорхойлж, тавих асуудлыг урьдчилан бэлтгэх.
- Түүвэрлэх- бүх ажил гүйлгээ, үйл явц, баримт бичиг, үйл ажиллагааг шалгах боломжгүй учраас тэдгээрээс түүвэрлэн авч шалгалтад хамруулах.
- Судалгаа хийх- бүх хэлбэрээр судалгааг авч болно.
- Нягтлан шалгах- данс бүртгэл, баримт эсвэл биет хөрөнгө нь бодитойгоор байгаа эсэхийг батлах.
- Тулган баталгаажуулах- тоо мэдээ, бусад мэдээлэл зэргийг тулган баталгаажуулах.
- Дүн шинжилгээ хийх- цуглуулсан мэдээллийг шалгаж гарсан үр дүнгээр өөр бусад илэрсэн зүйлсийг багтлах эсвэл аудитлагдсан гүйцэтгэлийг холбогдох үзүүлэлт бодлого, өнгөрсөн үйл ажиллагаа, бусад байгууллагын ижил төстэй үйл ажиллагаа, хууль тогтоомж зэрэгтэй харьцуулах.

Дөрөв. Үр дүнг тайлагнах.

4.1. Аудитын шалгалтаар илэрсэн асуудал, алдаа, зөрчил бүрийн үндсэн шалтгаан, хор холбогдол, сөрөг талыг тодорхойлж ангилна. Илэрсэн асуудлыг дараах байдлаар ангилна.

- Тайлгнах шаардлагатай асуудлууд- Байгууллагын зорилгыг хангах, үйл ажиллагааг зохистойгоор хэрэгжүүлэхэд сөргөөр нөлөөлж болох чухал ач холбогдолтой, удирдлагад заавал тайлгнах шаардлагатай асуудлууд болон хууль бус үйлдлүүд энэ бүлэгт хамааруулна.

4.2. Хууль бус, гэмт хэргийн шинжтэй, байгууллагыг томоохон хэмжээний эрсдэлд хүргэж болзошгүй ноцтой асуудал илэрсэн үед удирдлагад нэн даруй мэдэгдэнэ.

4.3. Дотоод хяналт шалгалтаар илэрсэн, удирдлагын шийдвэр гаргалтад нөлөө үзүүлэх материаллаг шинж чанартай, эрсдэл учирч болзошгүй гэж дотоод хяналт шалгалтын баг үзсэн гол чухал, томоохон асуудлуудыг заавал тайлгнана.

4.4. Дотоод хяналт шалгалтын орчныг дараах байдлаар үнэлнэ.

- Хангалттай- гол чухал эсвэл томоохон гэж үзэх алдаа зөрчил эсвэл алдаа илрээгүй, хяналтын орчин сайн бөгөөд эрсдэлтэй хэсгүүдэд хяналт сайн хийдэг.
- Сайжруулалт хэрэгтэй- хяналтын орчин зохистой боловч зарим хяналттай холбоотой алдаа зөрчил илэрсэн.
- Их хэмжээний сайжруулалт хэрэгтэй- материаллаг алдаа зөрчил илэрсэн эрсдэлийг үүсгэх хяналтын сул талууд илэрсэн мөн зөрчлийг буруулах дотоод хяналт байгаа боловч үр дүн хангалтгүй.
- Хангалттай бус- материаллаг алдаа зөрчил, эрсдэлийг үүсгэх хяналтын сул талууд илэрсэн, зөрчлийг буруулах хяналт байхгүй, зөрчлийн буруулахын тулд шуурхай арга хэмжээ авах шаардлагатай.

4.5. Дотоод хяналт шалгалтын дүгнэлт нь тоо, чанарын үзүүлэлт, нотлох баримтаар тогтоогдсон, бодит үндэслэлтэй, анхаарал татсан асуудалд чиглэгдэхээс гадна шалгалтын үр дүн, хариуцлагын асуудлыг тусгасан байна.

4.6. Дотоод хяналт шалгалтын гүйцэтгэлийн үе шатанд илэрсэн асуудал, алдаа зөрчил, аудитын дүгнэлтийг үндэслэн зөвлөмжийг өгнө.

Аудитын тайлан нь дараах шаардлагыг хангасан байна.

- Иж бүрэн байх
- Алдаагүй байх
- Бодитой байх
- Тодорхой байх
- Товч байх

4.7. Дотоод хяналт шалгалтын тайлангийн бүрдэл дараах хэлбэртэй байна.

- Аудитын тайланг уншиж шалгасан жагсаалт
- Нүүр
- Удирдамж

- Төвийн захирлын тушаал
- Тайлангаар өгсөн зөвлөмж, удирдлагын тушаалаар өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлт
- Үндсэн тайлан
- Хавсралт
- Нотлох баримтууд

4.8. Дотоод хяналт шалгалт хийсэн багийн гишүүд, хяналт шалгалт хийлгүүлсэн алба тасаг нь гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

4.9. Аудитын тайлангийн төслийг аудит хийгдсэн алба, тасаг нэгж, удирдлагад хүргүүлж, илэрсэн асуудал, дүгнэлттэй танилцах боломж олгоно.

4.10. Шалгуулсан алба тасаг, ажилтан, албан тушаалтан нь аудитын тайланд бичигдсэн асуудал, алдаа зөрчил, дүгнэлт, зөвлөмжийг хүлээн зөвшөөрөөгүй, тайланд гарын үсэг зурж баталгаажуулаагүй бол тайлбарыг бичгээр (өргөдөл) авна.

- Тав. Дотоод аудит, хяналт, шалгалтын дүгнэлтийн мөрөөр арга хэмжээ авах

5.1. Аудитын тайланд холбогдох талууд гарын үсэг зурж баталгаажуулсны дараа удирдлагад тайланг танилцуулах.

5.2. Дараах тохиолдолд аудитын тайланг хурлаар хэлэлцүүлнэ.

- Удирдлага болон дотоод хяналт шалгалтын баг хэлэлцэх шаардлагатай гэж үзэх
- Хууль бус гэмт хэргийн шинжтэй
- Байгууллагын хэвийн үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлж болохуйц онцгой нөхцөл байдал үүссэн нь шалгалтаар илэрсэн тохиолдолд

5.3. Дотоод хяналт шалгалтын үр дүнд алдаа зөрчил үүссэн бол үүрэг даалгавар, зөвлөмжийг өгнө.

5.4. Дотоод хяналт шалгалтын баг нь шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд алдаа, зөрчил гаргасан ажилтанд хөдөлмөрийн сахилгын арга хэмжээ авах саналыг удирдлагад хүргүүлж ажиллана.